

Οδηγός Νηπιαγωγού

Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί
Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

**ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ**

Χαρά Δαφέρμου, *Ερευνήτρια Κ.Ε.Ε.*
Πηνελόπη Κουλούρη, *Εκπαιδευτικός*
Ελευθερία Μπασαγιάννη, *Εκπαιδευτικός*

Σπύρος Πανταζής, *Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*
Έφη Σερλέτη, *Σχολική Σύμβουλος*
Χρύσα Ντινίδου, *Εκπαιδευτικός*

Λίσε-Λόττε Ίβερσεν, *Εικονογράφος-Σκιτσογράφος*

Βασιλική Αναστασοπούλου, *Φιλολόγος*

Νικολέττα Γκλιάου-Χριστοδούλου
Μόνιμη Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Μαρία Πικροδημήτρη
Πάρεδρος Ε.Θ. του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αλέκος Φασιανός, *Εικαστικός Καλλιτέχνης*

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση
το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Χαρά Δαφέρμου Πηνελόπη Κουλούρη Ελευθερία Μπασαγιάννη

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Οδηγός Νηπιαγωγού

Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί
Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

κεφάλαιο 4

Η συνεργασία με το σπίτι

Η σύγχρονη εκπαιδευτική έρευνα αποκαλύπτει ότι τα πιο αποτελεσματικά εκπαιδευτικά προγράμματα για την πρώιμη παιδική ηλικία, δηλαδή για την ηλικία από τριών έως οκτώ ετών, είναι εκείνα που εμπλέκουν τους γονείς στις διαδικασίες μάθησης των παιδιών τους (Dodge & Colker, 1998· Dombey & Meek Spencer, 2001· Cagliari & Giudici, 2002).

Οι γονείς είναι τα πιο σημαντικά πρόσωπα στον κόσμο των παιδιών τους και οι πρώτοι τους δάσκαλοι. Μπορούν να δώσουν σημαντικές πληροφορίες για στοιχεία της προσωπικότητας και του χαρακτήρα του παιδιού τους, για τις συνήθειες και τα ενδιαφέροντά του, για τις μαθησιακές και άλλες εμπειρίες που βιώνει στο σπίτι και σε άλλους χώρους εκτός σπιτιού και σχολείου.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη αποδοτικής συνεργασίας των εκπαιδευτικών με τους γονείς θεωρείται η δημιουργία κλίματος αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης. Για να επιτύχουν να δημιουργήσουν ένα τέτοιο κλίμα οι εκπαιδευτικοί επιδιώκουν να καταστήσουν τους γονείς συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία ενημερώνοντάς τους συστηματικά με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους για το πρόγραμμα που ακολουθείται, για τους στόχους που θέτουν, για τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται και για τη βοήθεια που θα ήθελαν από εκείνους, προτρέποντάς τους να διατυπώνουν ερωτήσεις και να αναφέρονται στους προβληματισμούς και στις προσδοκίες τους (Dodge & Colker, 1998· QCA, 2004).

Αν κάποιος γονείς δε μιλούν ελληνικά, σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας με το σπίτι η εκπαιδευτικός φροντίζει να εξασφαλιστεί η δυνατότητα διερμηνείας:

- ζητώντας από κάποιον άλλο ομόγλωσσο γονέα που μιλά και ελληνικά να μεταφράσει,
- παροτρύνοντας το γονέα που δε μιλά ελληνικά να φέρει μαζί του ένα άτομο που θα μπορεί να μεταφράσει γι' αυτόν,
- απευθυνόμενη σε σχετικούς φορείς, που ενδέχεται να υπάρχουν στην περιοχή.

Σε περίπτωση που υπάρχουν στην τάξη παιδιά με ειδικές ανάγκες, η εκπαιδευτικός εξετάζει τη δυνατότητα εμπλοκής με διακριτικό τρόπο των γονέων ή/και άλλων ατόμων που ασχολούνται με το παιδί σε δραστηριότητες στις οποίες αυτό θα χρειαζόταν ιδιαίτερη υποστήριξη.

Όταν τα παιδιά αντιλαμβάνονται ότι το σχολείο και το σπίτι συνεργάζονται αρμονικά, νιώθουν πιο ασφαλή, καθώς οι δύο κόσμοι τους ενώνονται (Dodge & Colker, 1998).

4.1 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Για την ανάπτυξη συνεργασιών απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συστηματική επικοινωνία με τους γονείς, η οποία μπορεί να εξασφαλιστεί με εναλλακτικούς τρόπους όπως:

- προγραμματισμένες συναντήσεις με το σύνολο των γονέων της τάξης,
- ολιγόλεπτες επικοινωνίες όταν οι γονείς έρχονται να πάρουν τα παιδιά τους από το νηπιαγωγείο,
- προγραμματισμένες συναντήσεις για την επίλυση προβλημάτων,
- τηλεφωνικές επικοινωνίες,
- ημερολόγιο επικοινωνίας το οποίο μεταφέρει το παιδί στην τσάντα του,
- πίνακας ανακοινώσεων ο οποίος απευθύνεται στους γονείς στο χώρο του νηπιαγωγείου,
- πραγματοποίηση ενημερωτικών συναντήσεων με ειδικούς επιστήμονες για θέματα που ενδιαφέρουν τους γονείς.

Οι συναντήσεις με τους γονείς

Με τις προγραμματισμένες συναντήσεις εξασφαλίζεται ότι όλοι οι γονείς ενημερώνονται συστηματικά, γι' αυτό και είναι απαραίτητες.

Την πρώτη εβδομάδα της σχολικής χρονιάς η εκπαιδευτικός καλεί τους γονείς και κηδεμόνες των παιδιών σε μία πρώτη προγραμματισμένη συνάντηση, μια συνάντηση γνωριμίας. Για τα περισσότερα παιδιά είναι η πρώτη φορά που θα απομακρυνθούν από το σπίτι τους και οι γονείς θέλουν να γνωρίσουν το χώρο στον οποίο θα παραμένουν αρκετές ώρες κάθε μέρα καθώς και τι θα κάνουν εκεί. Στο πλαίσιο αυτής της πρώτης συνάντησης η εκπαιδευτικός βοηθά τους γονείς να νιώσουν άνετα, τους δίνει την ευκαιρία να γνωριστούν κάνοντας κάποιες φορές και συστάσεις και:

- παρουσιάζει το χώρο του νηπιαγωγείου,
- μιλά για το πρόγραμμα που θα εφαρμόσει,
- αναφέρεται σε θέματα στα οποία θα ήθελε τη συνεργασία τους,
- απαντά σε πιθανές ερωτήσεις τους.

Στην πρώτη αυτή συνάντηση η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει τη συμβολή των γονέων για την εξοικείωση των παιδιών τους με συνήθειες που διευκολύνουν την προσαρμογή τους σε ένα σχολικό περιβάλλον, να τους προτρέψει δηλαδή να τα εξοικειώνουν στα εξής:

- να παίζουν με άλλα συνομήλικα παιδιά,
- να ακούν και να παρακολουθούν οδηγίες,
- να μοιράζονται τα πράγματά τους με άλλους,
- να πηγαίνουν στην τουαλέτα μόνα τους και να ακολουθούν βασικούς κανόνες υγιεινής,

- ❖ να ντύνονται και να ξεντύνονται μόνο τους,
- ❖ να αναγνωρίζουν και να φροντίζουν τα πράγματά τους·
- ❖ να τρώνε μόνο τους,
- ❖ να απαντούν όταν τα καλούν με το όνομά τους.

Επίσης, προετοιμάζοντας καθημερινά τα παιδιά τους για το νηπιαγωγείο είναι σημαντικό οι γονείς:

- ❖ να τους εξασφαλίζουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για έναν καλό ύπνο,
- ❖ να τους προσφέρουν υγιεινό πρωινό πριν από την αναχώρησή τους από το σπίτι,
- ❖ να βεβαιώνονται ότι το παιδί έρχεται στο νηπιαγωγείο με άνετα και κατάλληλα για τον καιρό ρούχα,
- ❖ να του δίνουν μαζί του ένα υγιεινό κολατσιό,
- ❖ να βάζουν ετικέτες με το όνομά του στα πράγματα που του ανήκουν μέχρι να βεβαιωθούν ότι το παιδί τους τα αναγνωρίζει,
- ❖ να ελέγχουν την τσάντα του παιδιού τους καθημερινά για πιθανά σημειώματα.

Αφού προχωρήσει σε κάποιο βαθμό αυτή η συνεργασία, η εκπαιδευτικός ζητά να έχει μία ιδιαίτερη επικοινωνία με κάθε γονέα, κατά την οποία συγκεντρώνει σημαντικές πληροφορίες για το παιδί (π.χ. αν έρχεται με ευχαρίστηση στο σχολείο, ποια είναι η αγαπημένη του ενασχόληση στο σπίτι, τι επίπεδο αυτονομίας έχει κατακτήσει, αν ασχολείται με παιδικά βιβλία κ.λπ.), οι οποίες θα την βοηθήσουν στην προσπάθειά της να ανταποκριθεί καλύτερα στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του.

Στις επόμενες προγραμματισμένες συναντήσεις με το σύνολο των γονέων, η εκπαιδευτικός:

- ❖ ενημερώνει τους γονείς για την εξέλιξη του προγράμματος στο νηπιαγωγείο και για τις δραστηριότητες που ανέπτυξαν τα παιδιά τους σε αυτό το χρονικό διάστημα,
- ❖ ενημερώνει τους γονείς για όσα κατάφεραν τα παιδιά τους στο χρονικό διάστημα που προηγήθηκε, τονίζοντας ιδιαίτερα τα θετικά στοιχεία αυτής της εξέλιξης,
- ❖ με βάση τις καταγραφές της, αναφέρει τι ευχαριστεί το κάθε παιδί να κάνει στο νηπιαγωγείο, σε τι τα καταφέρνει πολύ καλά, ποια παιχνίδια του αρέσουν, τι σχέσεις έχει αναπτύξει με τα άλλα παιδιά,
- ❖ ρωτά να μάθει τι μεταφέρουν τα παιδιά στο σπίτι από την παραμονή τους στο νηπιαγωγείο (Μπασαγιάννη, 2003). Από όσα λένε οι γονείς καταγράφει όσα θεωρεί ότι θα την βοηθήσουν να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες των παιδιών,
- ❖ παρουσιάζει ενδεικτικές εργασίες από τους ατομικούς φακέλους των παιδιών και δίνει στους γονείς την ευκαιρία να τις παρατηρήσουν, να κάνουν σχόλια, να ζητήσουν πρόσθετες διευκρινίσεις.

Στο πλαίσιο αυτών των συναντήσεων η εκπαιδευτικός μπορεί ακόμα να παρουσιάσει

μαγνητοφωνημένα ή βιντεοσκοπημένα στιγμιότυπα από την εργασία που πραγματοποιείται στην τάξη, στα οποία έχει καταγραφεί ο τρόπος με τον οποίο ενθαρρύνει τα παιδιά να πάρουν το λόγο θέτοντάς τους ερωτήσεις που βοηθούν στην ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και της δημιουργικότητάς τους. Συζητούν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να υποβάλλονται ερωτήματα στα παιδιά, ώστε να οδηγούνται σε καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Έχει παρατηρηθεί ότι η ενημέρωση των γονέων πριν από τη συνάντηση για τα θέματα που θα συζητηθούν συμβάλλει στη μεγαλύτερη επιτυχία της, γιατί έχουν σκεφτεί γύρω από αυτά και είναι πιο έτοιμοι να συμμετέχουν στη συζήτηση. Είναι θετικό η εκπαιδευτικός να ρωτά τους γονείς αν έχουν και εκείνοι θέματα που τους απασχολούν και θα ήθελαν να τα συζητήσουν.

Η ώρα των προγραμματισμένων συναντήσεων αποφασίζεται, στο μέτρο του εφικτού, σε συνεννόηση με τους γονείς, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν.

Για τις περιπτώσεις των γονέων που δε μιλούν ελληνικά, όπως ήδη αναφέρθηκε, καταβάλλεται προσπάθεια να εξασφαλιστεί η δυνατότητα διερμηνείας.

Από τις προγραμματισμένες συναντήσεις, οι ιδιαίτερες συναντήσεις με συγκεκριμένους γονείς, που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση προβλημάτων, είναι ίσως οι δυσκολότερες. Έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας όταν οι εκπαιδευτικοί είναι προετοιμασμένοι για τον τρόπο που θα θέσουν το ζήτημα, έτοιμοι να ακούσουν προσεκτικά τους γονείς χωρίς να υιοθετούν κριτική στάση απέναντί τους.

Συναντήσεις με γονείς για την αντιμετώπιση προβλημάτων

- ◆ Η εκπαιδευτικός καλεί σε ιδιαίτερη συνάντηση τους γονείς του παιδιού που παρουσιάζει προβλήματα στη συμπεριφορά του.
- ◆ Η ίδια προετοιμάζεται για τον τρόπο που θα θέσει το ζήτημα στους γονείς και ετοιμάζεται να τους ακούσει προσεκτικά χωρίς να υιοθετεί κριτική στάση απέναντί τους.
- ◆ Στο ξεκίνημα της συνάντησης αφιερώνει λίγα λεπτά για άτυπη συνομιλία κοινωνικού χαρακτήρα.
- ◆ Στη συνέχεια τους περιγράφει, έτσι όπως την έχει καταγράψει, τη συμπεριφορά του παιδιού που συνδέεται με το πρόβλημα, αποφεύγοντας χαρακτηρισμούς: π.χ. «Ο Γιώργος χτύπησε το Γιάννη γιατί δεν του έδινε ο Γιάννης το φορητό με το οποίο έπαιζε. Χτύπησε τη Μαριάννα όταν του είπε να φύγει από το κουκλόσπιτο γιατί τους ενοχλούσε. Πώς είναι η συμπεριφορά του στο σπίτι; Χτυπάει και άλλους; Εκείνον τον χτυπάει κανένας;»
- ◆ Προσπαθεί να συμφωνήσει με τους γονείς για το πρόβλημα ώστε να μπορέσουν να το αντιμετωπίσουν από κοινού θέτοντας τους ίδιους στόχους. Στην περίπτωση του Γιώργου, για παράδειγμα, θα πρέπει να τον υποστηρίξουν ώστε:
  - να σταματήσει να χτυπάει τα άλλα παιδιά,
  - να μάθει να λέει με λόγια αυτό που θέλει και να το διεκδικεί,
  - να μάθει να συνεργάζεται με τους άλλους,
- ◆ Λέει στους γονείς πώς σκέφτεται να υποστηρίξει το παιδί στο σχολείο και τους ζητά να πουν και εκείνοι πώς θα προσπαθήσουν να το υποστηρίξουν στο σπίτι. Συμφωνεί μαζί τους να έχουν τακτική επικοινωνία για αλληλοενημέρωση.

Dodge & Colker, 1998

Με τους γονείς που φέρνουν και παίρνουν οι ίδιοι τα παιδιά τους από το σχολείο, η εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία καθημερινής σύντομης επικοινωνίας. Η συχνή αυτή επικοινωνία είναι πολύτιμη για την καλλιέργεια θετικού κλίματος στη συνεργασία με τους γονείς. Η εκπαιδευτικός φροντίζει να αναφέρει κάτι που κατάφερε να κάνει με επιτυχία το παιδί στη διάρκεια της ημέρας, ένα σημείο στο οποίο είχε θετική εξέλιξη.

Ο πίνακας επικοινωνίας, που είναι αναρτημένος στην είσοδο του νηπιαγωγείου, συμβάλλει επίσης στη συστηματική ενημέρωση των γονέων με ανακοινώσεις που τους αφορούν, όπως εξάλλου και το ημερολόγιο επικοινωνίας, σε περίπτωση που η εκπαιδευτικός το επιλέξει ως μέσο.

Για παιδαγωγικά και άλλα θέματα που η εκπαιδευτικός εκτιμά ότι ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τους γονείς φροντίζει, αν το θεωρεί σκόπιμο, να οργανώνει συζητήσεις με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων.

4.2 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Είναι σημαντικό να δίνονται στους γονείς ευκαιρίες να συμμετέχουν στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων του νηπιαγωγείου, προσφέροντας εθελοντική βοήθεια. Ο πίνακας ενημέρωσης μπορεί να συμβάλλει σε αυτή την κατεύθυνση. Η εκπαιδευτικός ανακοινώνει στον πίνακα τα θέματα στα οποία επιθυμεί συνεργασία με τους γονείς και τους καλεί να δηλώσουν ποιοι θα μπορούσαν να ανταποκριθούν. Όταν οι γονείς συμμετέχουν στο πρόγραμμα, τα παιδιά επωφελούνται με πολλούς τρόπους. Ένας επιπλέον ενήλικος στην αίθουσα σημαίνει περισσότερες δυνατότητες για προσωπική προσέγγιση του κάθε παιδιού. Επίσης τα παιδιά νιώθουν υπερήφανα βλέποντας τους γονείς τους να συμμετέχουν (Dodge & Colker, 1998).

Στο πλαίσιο της συνεργασίας με το σχολείο, οι γονείς θα μπορούσαν:

- ◆ Να φροντίζουν για προμήθειες του νηπιαγωγείου με υλικό που μπορεί να είναι άχρηστο στο σπίτι, είναι όμως χρήσιμο για τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται, όπως π.χ. εφημερίδες, κενές συσκευασίες προϊόντων κ.λπ.
- ◆ Να συνοδεύουν μικρές ομάδες παιδιών για αγορές που σχετίζονται με θέματα δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στην τάξη (π.χ. υλικά για να φτιάξουν ένα γλύκισμα).
- ◆ Να διαβάζουν το πρωί βιβλία στα παιδιά στη γωνιά της βιβλιοθήκης.
- ◆ Να διηγούνται στα παιδιά ιστορίες, να τους μεταφέρουν ήθη και έθιμα από τις διαφορετικές περιοχές προέλευσής τους, να τους μιλούν για το πώς ζουν οι άνθρωποι στον τόπο καταγωγής τους, τι συνήθειες έχουν, ποιες γιορτές γιορτάζουν, πώς και πότε, τι φαγητά τρώνε, πώς τα μαγειρεύουν και να απαντούν στα ερωτήματα των παιδιών. Η συμμετοχή αυτή των γονέων βοηθά τα παιδιά να σκεφτούν ότι υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί τρόποι ζωής, πολλές γλώσσες, πολλά και διαφορετικά περιβάλλοντα και να αποκτήσουν έτσι μια αίσθηση του κόσμου.
- ◆ Να προσφέρουν ειδικές γνώσεις που συνδέονται με το επάγγελμά τους ή με τις αγαπημένες τους ερασιτεχνικές ενασχολήσεις.
- ◆ Να βοηθούν στην ανάπτυξη παιχνιδιών στην αυλή.
- ◆ Να συνοδεύουν τα παιδιά σε εξόδους από το σχολείο στο πλαίσιο π.χ. της ανάπτυξης σχεδίων εργασίας κ.λπ.

Μαμά που κατάγεται από την Συρία δείχνει στα παιδιά τα κουζινικά, με τα οποία έπαιζε με τις φίλες της στη χώρα της όταν ήταν μικρή, ενώ η γιαγιά άλλου παιδιού δείχνει στα παιδιά πώς νανούριζαν τις κούκλες με τις φίλες της και πώς έπλεκαν την μπέρτα τους.

4.3 ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης συστηματικής και δημιουργικής συνεργασίας με τους γονείς συμβάλλει θετικά οι εκπαιδευτικοί να τους προτρέπουν να υποστηρίζουν τη μάθηση των παιδιών και στο σπίτι, ως συνέχεια των προσεγγίσεων που υιοθετούνται στο σχολείο¹, και να τους καλούν να μοιράζονται μαζί τους αυτές τις εμπειρίες. Τους προτείνουν να προκαλούν τα παιδιά να παρατηρούν και να σχολιάζουν τον κόσμο γύρω τους, ενθαρρύνοντάς τα να ρωτούν και να διατυπώνουν υποθέσεις και προβλέψεις για τα φαινόμενα και τις καταστάσεις που συναντούν. Για παράδειγμα:

- Να τους δείχνουν τις επιγραφές ή τις πινακίδες που συναντούν στο δρόμο τους, καθώς πηγαίνουν βόλτα· να στέκονται και να τις παρατηρούν και να προκαλούν τα παιδιά να σκεφτούν για τα μηνύματα που μεταφέρουν, απευθύνοντάς τους ερωτήσεις όπως: «Τι νομίζεις ότι δείχνει; Ποιος μπορεί να την έφτιαξε; Για ποιο λόγο; Σε ποιους μπορεί να απευθύνεται;».
- Να τα παίρνουν μαζί τους όταν πηγαίνουν να αγοράσουν εφημερίδες ή περιοδικά, να αφιερώνουν λίγο χρόνο παρατηρώντας τους τίτλους και τις εικόνες που συνοδεύουν τα εξώφυλλα ή τα πρωτοσέλιδα και να συζητούν με τα παιδιά για το τι μπορεί να γράφουν.

1. Σχετικά με τις προσεγγίσεις που προτείνονται για το νηπιαγωγείο όσον αφορά το γραπτό λόγο και τις μαθηματικές έννοιες βλ. κεφ. 8 και 9.

- Να τους δείχνουν την αλληλογραφία που φτάνει στο σπίτι. Να ανοίγουν τους φακέλους μαζί με τα παιδιά «μαντεύοντας» τον αποστολέα και το πιθανό περιεχόμενο, σχολιάζοντας τη μορφή της επιστολής ή λογότυπους που πιθανόν υπάρχουν (π.χ. Ο.Τ.Ε., Δ.Ε.Η. κ.λπ.).
- Να τα προτρέπουν να αφαιρούν περιτυλίγματα από συσκευασίες, ώστε να έχουν την ευκαιρία να τις παρατηρούν και να σχολιάζουν τον όγκο και το μέγεθός τους καθώς τις πιάνουν.
- Να γράφουν μαζί με τα παιδιά τους τη λίστα για τα ψώνια και να τα παίρνουν μαζί στα καταστήματα. Να αριθμούν τα είδη που έγραψαν στη λίστα και να συζητούν για το πού θα μπορούσαν να βρουν το καθένα. Να αναζητούν μαζί με τα παιδιά τις πινακίδες που μπορούν να τους οδηγήσουν στο κάθε είδος. Να τα αφήνουν να αναζητούν και εκείνα τα προϊόντα της λίστας. Όταν επιστρέφουν στο σπίτι, να παρακινούν τα παιδιά να ταξινομήσουν και να τοποθετούν όσα προϊόντα είναι ακίνδυνα στους χώρους αποθήκευσης. Έτσι, τους δίνεται η ευκαιρία να παρατηρούν σχήματα, ετικέτες, μεγέθη και να συνειδητοποιούν τις διαφορετικές διαστάσεις και το διαφορετικό βάρος των προϊόντων. Τέλος, να διαβάζουν τις οδηγίες χρήσης που υπάρχουν επάνω στις συσκευασίες μαζί με τα παιδιά, δείχνοντας τους πού διαβάζουν και σχολιάζοντας τις πληροφορίες.
- Όταν πρόκειται να φτιάξουν ένα γλυκό ή ένα φαγητό, να αναζητούν μαζί με το παιδί τη συνταγή, να κάνουν προβλέψεις για το τι μπορεί να χρειάζεται, να διαβάζουν τα υλικά, να γράφουν μια λίστα από κοινού με το παιδί και να κάνουν έλεγχο κοιτώντας μαζί στο ντουλάπι για να δουν τι έχουν και τι πρέπει να αγοράσουν. Να δίνουν την ευκαιρία στο παιδί να συγκεντρώνει τα απαραίτητα υλικά, να μετρά τις ποσότητες και να τα προσθέτει στο δοχείο παρασκευής.
- Να παίζουν μαζί με το παιδί τους επιτραπέζια παιχνίδια. Να διαβάζουν μαζί τις οδηγίες για τον τρόπο που παίζεται το κάθε παιχνίδι, να ερμηνεύουν τους προτεινόμενους κανόνες και να αναζητούν τον καλύτερο τρόπο για να το παίξουν.
- Όταν παίζουν με τα παιδιά τους φτιάχνοντας σαπουνόφουσκες, να τα προτρέπουν να παρατηρούν, να συγκρίνουν και να σχολιάζουν τα διαφορετικά μεγέθη που μπορούν να επιτύχουν χρησιμοποιώντας διαφορετικά αντικείμενα του σπιτιού (π.χ. μυγσκοτώστρες, σουρωτήρια, χωνιά κ.ά.).
- Όταν τους δίνεται η ευκαιρία, να ξεφυλλίζουν μαζί με το παιδί την εφημερίδα ή το περιοδικό που αγοράζουν, να σχολιάζουν τις εικόνες, να παρατηρούν τα διαφορετικά μεγέθη των γραμμάτων, να του διαβάζουν ό,τι τους ζητήσει ή ότι οι ίδιοι κρίνουν ότι θα το ενδιέφερε και να το σχολιάζουν μαζί.
- Να προτρέπουν τα παιδιά τους να παρατηρούν, να σχολιάζουν ή/και να καταγράφουν την ανάπτυξη των φυτών ή των λαχανικών στον κήπο τους.
- Να τα προτρέπουν να παρατηρούν το μέγεθος και το σχήμα της σκιάς τους, καθώς περπατούν στο δρόμο τις μέρες που έχει ήλιο.
- Όταν το παιδί αρρωσταίνει και το πηγαίνουν στο γιατρό, οι γονείς να του διαβάζουν τη συνταγή και τις πιθανές οδηγίες που του δόθηκαν (π.χ. ειδικό διαιτολόγιο, παραμονή στο κρεβάτι κ.λπ.). Να συζητούν με το παιδί τους τις οδηγίες: τι